

Aprites ekonomika un pašvaldību loma atkritumu apsaimniekošanā

02.03.2016.

Rīga

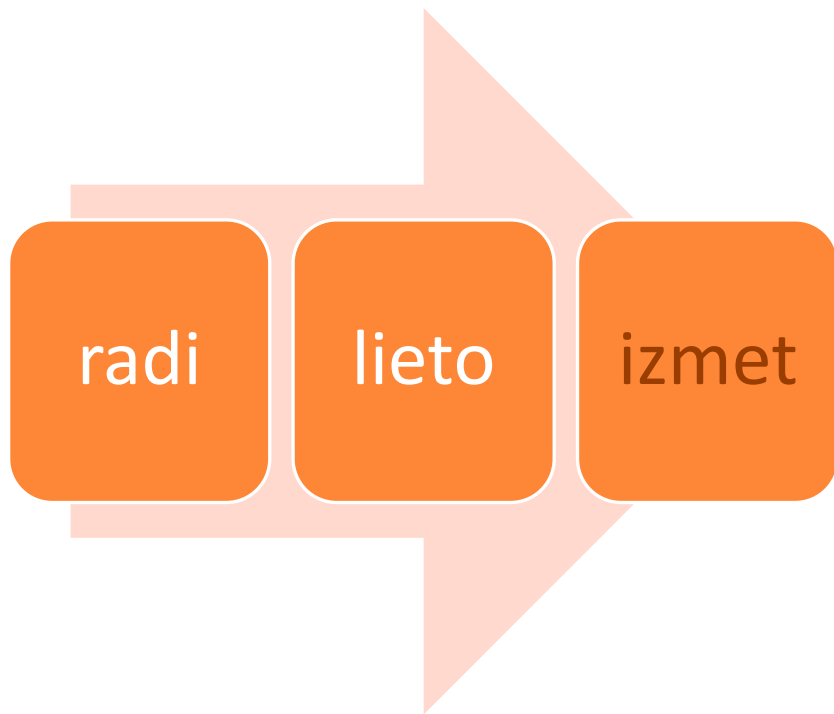
Svarīgi saprast,

- kā mazināt atkritumu daudzumu un kad reāli sāks darboties aprites ekonomika?
- kā uzlabot infrastruktūru dalītai atkritumu vākšanai?
- kur likt «sašķiroto mantu»?
- vai DRN likmes palielināšana darbosies kā «audzinošākā pātadziņa»?

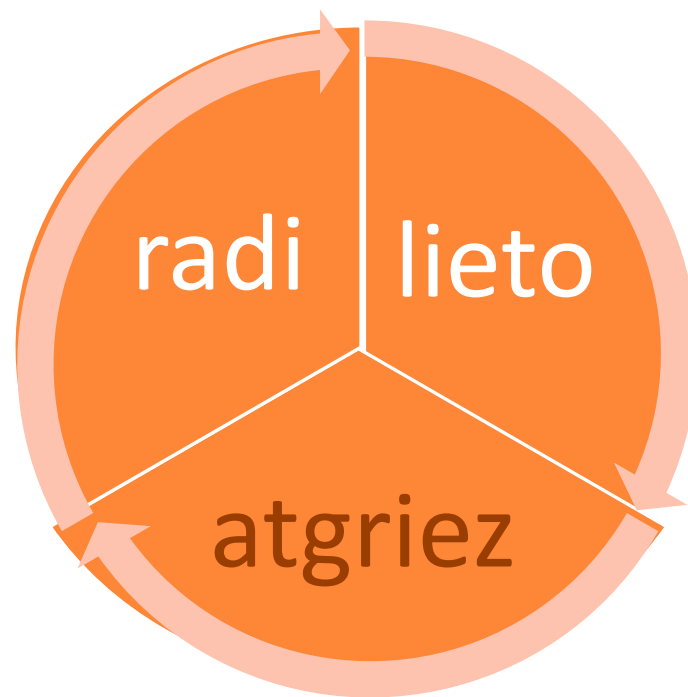

Domāšanas maiņa

LINEĀRĀ EKONOMIKA

APRITES EKONOMIKA

Atkritumu radītājs —

ikviena fiziskā vai juridiskā persona, kuras darbība rada atkritumus (sākotnējais atkritumu radītājs) vai kura veic atkritumu priekšapstrādi, sajaukšanu vai citas darbības, kā rezultātā mainās atkritumu sastāvs vai īpašības

Kas patiešām rada atkritumus?

Kā samazināt atkritumus?

Iesaistītās puses / grupas materiāla / produkta apritē, grupu iedalījums abstrakts

Dizainers /
ražotājs

Starpnieks /
izplatītājs

Pārdevējs

Patērētājs

Pašvaldības
atkritumu
apsaimniekotājs

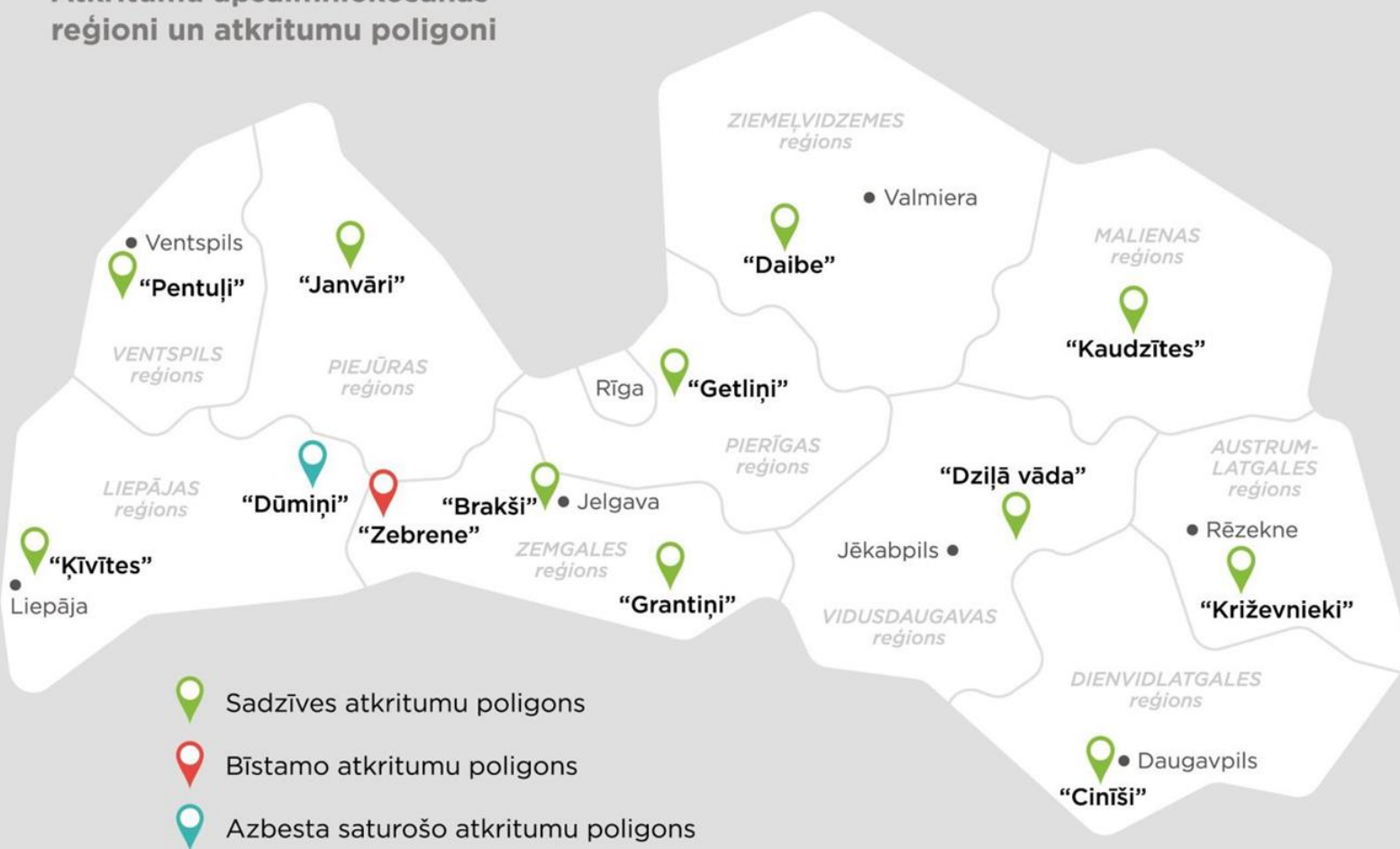

Pašvaldība:

organizē **visu sadzīves atkritumu**, tai skaitā sadzīvē radušos bīstamo atkritumu, apsaimniekošanu savā administratīvajā teritorijā atbilstoši pašvaldības saistošajiem noteikumiem par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu, ievērojot atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu un reģionālos plānus

Atkritumu apsaimniekošanas reģioni un atkritumu poligoni

Šī brīža situācija

Atkritumu apsaimniekotāja tiešās atbildības realizācijai Latvijā paveiktais:

- izbūvēta dažāda atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūra,
- sasniegti dažādi atkritumu apsaimniekošanas līmeņi dažādos Latvijas reģionos,
- radīti priekšnoteikumi atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma sniegšanai un saņemšanai utt.

Nepieciešams turpināt ieguldīt vides izglītībā, atkritumu atkārtotas izmantošanas, modernas dalītās vākšanas infrastruktūras attīstībā, pārstrādes veicināšanā, jo Aprites ekonomikas laiks tuvojas!

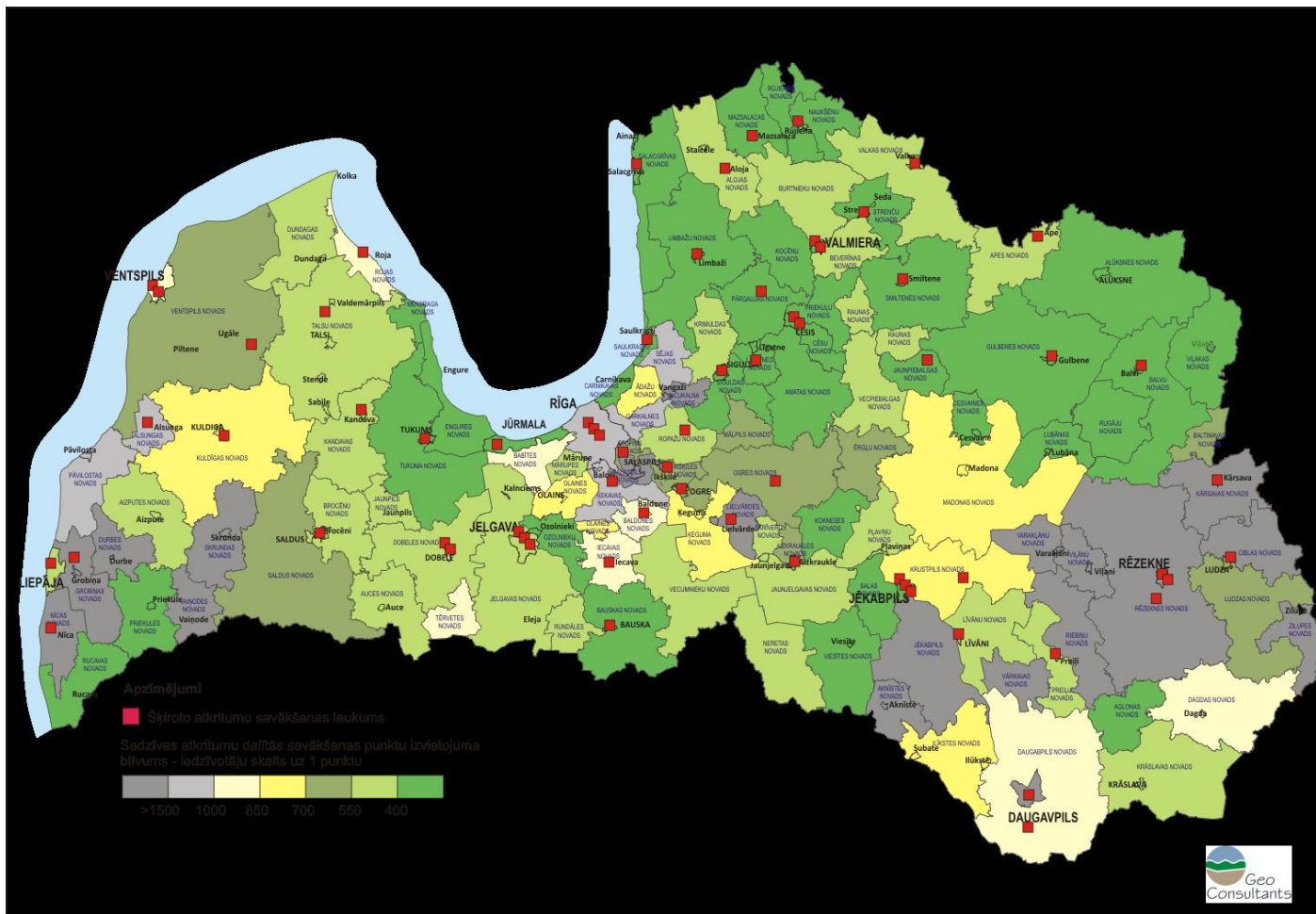

Sadzīves atkritumu reģenerācijas infrastruktūras nodrošinājums Latvijā 2015.g.

Sadzīves atkritumu dalītās vākšanas infrastruktūras nodrošinājums pašvaldībās 2014.g.

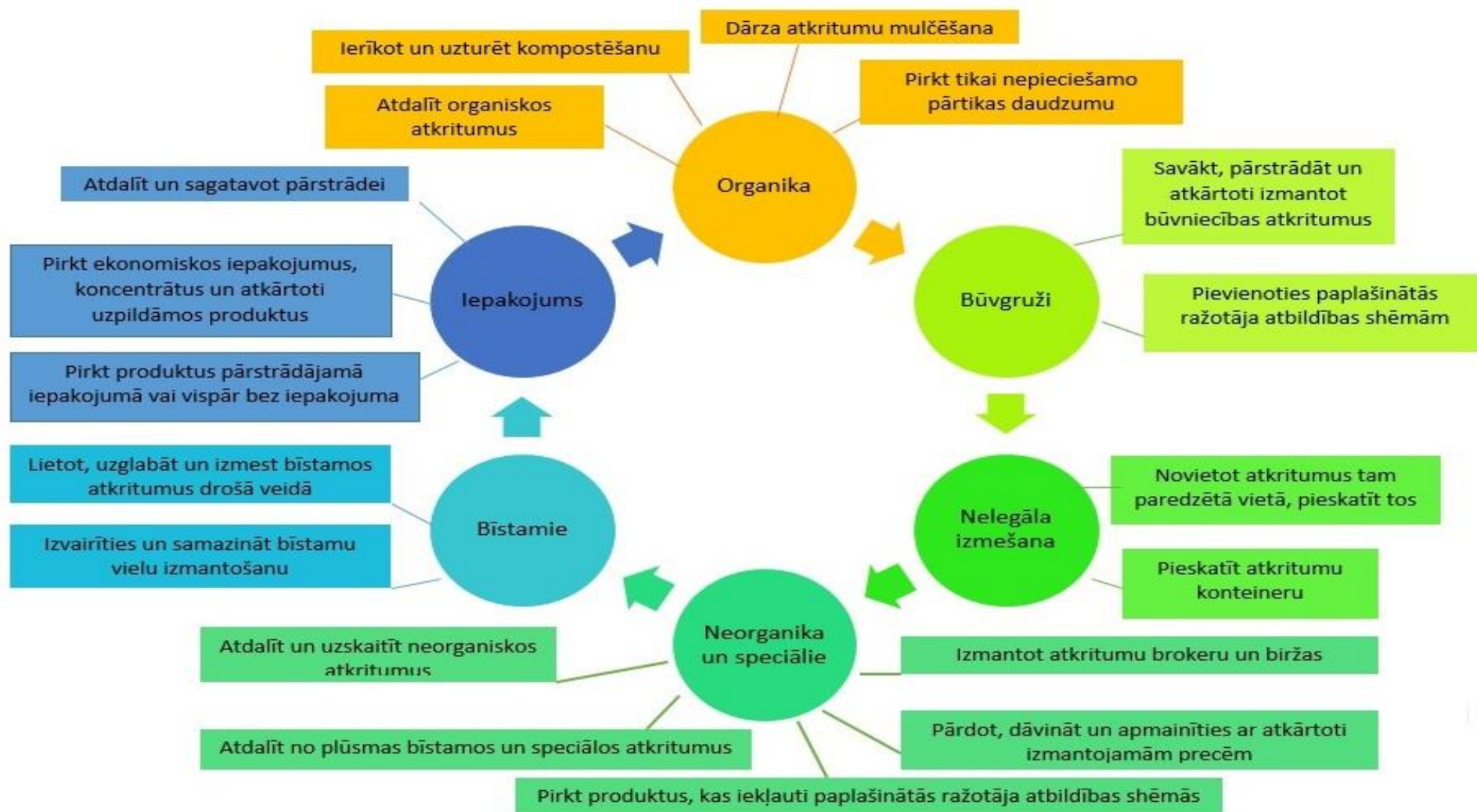
3 galvenie virzieni

Lai sekmīgi ieviestu atkritumu minimizāciju kā aprites ekonomikas daļu, nepieciešama sadarbība visos aprites posmos:

- Pazemināt produkta pieprasījumu (*patērētāju filozofijas maiņa* – mazāk mantu!)
- *Pagarināt* produkta/ izstrādājuma *dzīves ilgumu*
- Palielināt produkta / izstrādājuma *atkārtotas izmantošanas iespējas*

Ko darīt? Saprātīgā patērētāja līmenī

Ko darīt? Pašvaldības un atkritumu apsaimniekotāja sadarbības iespējas

No pašvaldību un atkritumu apsaimniekotāja puses jārealizē potenciālas atkritumu minimizācijas aktivitātes, kas vērstas uz komerciālajiem, ražošanas un mājsaimniecību patērētājiem, ieskaitot:

- Informācijas apkopošana (kādi veidi pārstrādājami?) un izplatīšana *atkritumu radītājiem*
- Zaļais iepirkums
- Apmācības: kā mazināt atkritumu daudzumu galvenajās ražošanas nozarēs, arī mājsaimniecībās

Ko darīt? Atkritumu apsaimniekotāja un pašvaldību sadarbības iespējas (II)

- Iesaistīt sabiedrību lēmumu pieņemšanā par tālākajiem atkritumu plāniem;
- Atskaitīšanās sabiedrībai par atkritumu daudzuma mazināšanas progresu un atkritumu rašanās novēršanas pasākumiem pašvaldībā;
- Apziņas veidošana
- Skolēnu apmācība un citi pasākumi

Ko gaidām no valsts institūcijām?

- Nopietni pievērsties visu iesaistīto pušu (dizainers/ražotājs, starpnieks/izplatītājs, pārdevējs, patērētājs un atkritumu apsaimniekotājs) sadarbības organizēšanai, lai iedzīvinātu atkritumu rašanās programmu reālā darbību plānā un tādejādi gatavotos aprites ekonomikas atnākšanai
- Veicināt vides izglītības programmu ieviešanu visu līmeņu izglītības iestādēs, sniegt atbalstu reģioniem šādu programmu un plānu ieviešanai

Dalītā vākšana

- Valsts plāns
- Reģionālie plāni
- ES investīcijas
- Dalīti savāktais un iespējas realizēt materiālu

Dabas resursu nodoklis

Dabas resursu nodokļa (DRN) **mērķis** ir veicināt dabas resursu ekonomiski efektīvu izmantošanu, ierobežot vides piesārņošanu, samazināt vidi piesārņojošas produkcijas ražošanu un realizāciju, veicināt jaunu, vidi saudzējošu tehnoloģiju ieviešanu, atbalstīt tautsaimniecības ilgtspējīgu attīstību, kā arī finansiāli nodrošināt vides aizsardzības pasākumus.

Maksa par atkritumiem

- «Vārtu maksa» par nešķirotiem atkritumiem
- DRN par apglabātiem atkritumiem
- Līdzekļi labāko tehnoloģiju atrašanai, ieviešanai, attīstībai, izglītošanai
- **Rezultātā** : sašķiro to, ko var pārstrādāt, atkārtoti izmantot. Pēc iespējas mazāk apglabā.

Paldies par uzmanību!

LPS padomniece
Sniedze Sproģe

sniedzes@lps.lv

29457537

